

vare aldeles lovbestedte, saa at der ikke kunde tænkes andre Feil fra Skoleraadens Side end dette, at de ikke opgjorde Listerne rigtigt eller skrev for mange Skolelærere eller angav, at disse havde tjent i længere Tid eller havde høiere Reguleringssummer, end de virkelig havde. Men det forekommer os dog at være Noget, man vel kunde betro Autoriteter af Skoleraadens Karakter at udføre et saadant simpelt Arbejde uden anden Revision og Kontrol end den, som søres af dem selv. Det er jo ganske vist, at vi i vore Forhold i mange Henseender have en meget centraliseret Virksomhed. Centralisationen gaar i mange Henseender meget vidt; men saa vidt kan den jo dog ifølge Forholdets Natur ikke gaa, at Ministeren eller de ham umiddelbart undergionne Embedsmænd skulde kunne kontrollere enhver enkelt Detail saaledes, at man ikke skulde kunne betro nogen enkelt Detail til Andre end til dem, som staa Ministeren meget nær. Jeg skal ikke forsøge dette Punkt videre, thi Flertallet har jo forladt den Ansættelse, som er bleven bekjæmpet fra de høitærede Ministres Side, og Spørgsmaalet har altsaa ingen praktisk Betydning mere; men ligeoverfor den meget stærke Udtaalelse, der er falden mod, hvad der i saa Henseende var gittret, ikke blot fra Mindretallets Side, men forsaavidt ogsaa fra Flertallets Side, har jeg ikke kunnet Andet end sige noget at reiserbidiggjøre vor Opfattelse. Jeg tilstaar, at det er forekommet mig personligt at være høist besynderligt, at en saa rigoristisk Opfattelse kunde fra Regjeringens Side her gjøre sig gjældende om, hvad der kunde tillades i Henseende til at trække paa Statskassen, naar jeg ser hen til, hvad der ved en Lov, som vedtoges ifjor, blev tilladt i saa Henseende og det ikke med Hensyn til Autoriteter som Skoleraadene, der præstberes af Embedsmænd, men med Hensyn til Bestyrerne af private Foreninger. Det gjaldt ved hin Lov heller ikke om Beløb, ved hvilke det, som her, kun vilde kunne dreie sig om nogle faa Kroner og saa Ovrer, idet mulige Feiltagelser her ikke kunde beløbe sig til Mere, men hvor det var ganske anderledes enorme Summer, der kunde være Tale om. Jeg skal imidlertid, som sagt, ikke komme nærmere ind derpaa; jeg har kun berørt denne, som det synes mig, slaaende Modsatning, fordi jeg ikke har kunnet modstaa Fristelsen dertil. Jeg vil iøvrigt sige, at den høitærede Confeilspræsident gjorde en anden Bemærkning, og det var den, at han i sin Tid havde modsat sig den af os udtalte Lante meget stærkt i det andet Thing. Det er en Bemærkning, jeg vurderer, og jeg føler mig overbevist om, at Udvalget vilde have taget det tilbørlige Hensyn dertil i en Sag, som — det indrømmer jeg — i Virkeligheden ikke er af nogen særdeles Vigtighed, hvis vi havde opfattet

det saaledes, som vi nu se af den høitærede Confeilspræsidents Uttringer, at vi maaste burde have opfattet hans Bemærkning; men jeg tilstaar, at vi troede, at disse Bemærkninger væsentlig havde Hensyn til Forholdene, som de vare dengang, da der først blev Spørgsmaal om dette Tillæg, at de havde Hensyn til det mangelfulde Materiale, som dengang forelaa, og som i Virkeligheden gjorde, at det vilde have været overmaade vanskeligt under de daaerende Forhold at fastsætte en bestemt Procent, hvis man vilde, at Beløbet nogenlunde skulde holde sig indenfor den Grænse, man havde tænkt sig ikke burde overskrides, og vi troede, at Indvendingerne vilde være mindre nu, da Forholdene have forandret sig, da et større Materiale er tilveiebragt, da man i Virkeligheden er istand til at kunne fastsætte den Procent, som maa blive at beregne, med nogenlunde Nøjagtighed; men det er muligt, at vi have gjort os skyldige i en Misforstaaelse af den høitærede Confeilspræsidents Uttringer dengang, det skal jeg villig erkjende. Jeg beder undskyldte, at jeg er kommen ind paa en saa udsørlig Drøftelse af dette Punkt, da Flertallets Stilling jo som sagt i Virkeligheden ikke giver Anledning til at forbyde sig nærmere dertil. — Endnu vil jeg kun med Hensyn til en Uttring af det ærede kongevalgte Medlem (Fischer), der havde Ordet, gjøre den Bemærkning, at jeg ikke skal strides med ham, om dette Tillæg bør kaldes et Dyrtdstilleg, eller om hvor stor Ligheden mellem dette Tillæg og Tillæget til Embedsmændene kan være, men det forekommer mig jo rigtignot, at han opstillede Forskjellen i saa Henseende saa meget større, end man paa nogen Maade kan erkjende, at den er. Dersom Skolelærerne have faaet et Tillæg, er det dog ganske vist, fordi man har ment, at Livet lige saavel for dem som for Embeds- og Bestillingsmændene og for Befolkningen overhovedet i den senere Tid er blevet dyrere. Dersom man ikke havde ment, at Livet var blevet dyrere, kan jeg ikke tro, at man havde fundet sig foranlediget til at give et saadant Tillæg. Det er dog i Hovedsagen de samme Grunde, der have bevirket, at der tilstaaes Tillæg saavel for den ene Klasse af disse Bestillingsmænd som til den anden Klasse, saa jeg skjønner ikke rettere end, at, hvad enten man nu vil kalde det et midlertidigt Tillæg eller et Dyrtdstilleg eller hvad man nu vil kalde det, maa Opfattelsen af Karakteren dog i alt Væsentligt være ganske ens.

**Finansministeren (Estrup):** Det smertede mig, at det ærede Medlem, som nu satte sig, fandt Finansministerens Betragtning af Spørgsmaalet om, hvorvidt det kan tilstedes Kommunerne ukontrolleret at trække paa Statskassen, rigoristisk,